

Pilot aanpak laaggecijferdheid

2,5 miljoen mensen in Nederland hebben moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. 2,1 miljoen daarvan zijn laaggecijferd¹. Met gecijferdheid doelen we op situaties in ons dagelijks leven waarin getallen, maten en verbanden een rol spelen en niet zozeer op het maken van rekensommetjes. We praten dan ook liever over cijferen dan over rekenen. Voorbeelden die te maken hebben met gecijferdheid zijn:

- Geld: hoeveel moet je betalen? Hoeveel krijg je terug? Heb je genoeg geld? Krijg je korting? Wat kost dat eigenlijk? Kom je wel uit in de maand? Wat betekent het om een bedrag te lenen?
- Maten: 250 ml water, hoe meet ik dat? Hoeveel behang heb ik nodig of hoeveel zand voor het terras? Driemaal daags 5 ml van een medicijn nemen, hoeveel is dat in totaal?
- Tabellen, grafieken, borden: trein- en bustabellen lezen, het invullen van urenbriefjes, het weerbericht, groeicurves, verpakkingen en kamernummers lezen.

Hoe herken je laaggecijferdheid?

Evenals bij laaggeletterdheid speelt schaamte en onmacht een rol. Vaak heeft iemand strategieën ontwikkeld om laaggecijferdheid te verbergen. Dit gaat vaak gepaard met ontwijkend gedrag. Een paar voorbeelden:

- Betalen met grote bankbiljetten en het wisselgeld niet tellen.
- Structureel te laat komen, afspraken 'vergeten' of helemaal niet op komen dagen.
- Niet met kaarten of autonavigatie overweg kunnen.
- Fouten maken met het innemen van medicijnen of daar vroegtijdig mee ophouden (te vaak, te weinig, te veel).

Het is van groot belang dat professionals waar laaggecijferden mee in aanraking komen, deze signalen herkennen als mogelijk symptoom van laaggecijferdheid. Problemen veroorzaakt door laaggecijferdheid komen veel voor binnen de gebieden financiële zelfredzaamheid en gezondheid.

Gevolgen van laaggecijferdheid

Laaggecijferdheid kan op sociaal gebied grote problemen opleveren. Iemand die moeite heeft met omgaan met geld en het plannen van tijd wordt afhankelijk van anderen. Hij of zij kan daarbij zelfs een gemakkelijke prooi worden voor mensen die daar misbruik van willen maken. Ook zijn er medische risico's. Instructies voor het innemen van medicijnen niet goed kunnen volgen kan ernstige gevolgen hebben. Net zoals bij laaggeletterdheid zijn er ook maatschappelijke gevolgen:

- sociale uitsluiting (ontwikkend gedrag, vermijding, schaamte)
- problemen op het werk (werktijden begrijpen, werkinstructies, op tijd komen)
- slechte gezondheid (medicijnen, voedingsadviezen)
- schulden (budgetteren, leningen)

¹ Aanpak van laaggeletterdheid, Algemene rekenkamer, april 2016

De pilot Succes! Rekenen

Het afgelopen jaar heeft de Universiteit Utrecht in opdracht van Stichting Lezen & Schrijven zes themaboekjes Succes! Rekenen ontwikkeld. Hierbij is dezelfde opbouw gekozen als voor de reeds bestaande Succes!-boekjes voor de stichting. Voor elk niveau (1N, 1F en 2F) zijn er twee boekjes. Aanvullend zijn bijpassende rekenkaarten en ICT-opdrachten ontwikkeld. De titels van de boekjes zijn:

- Klussen in huis
- Wat kost het?
- Je geld op orde
- Gezond leven
- Koken voor anderen
- Ik heb een afspraak

De pilot

Om te onderzoeken hoe we bij partnerorganisaties binnen non-formeel leren met vrijwilligers laaggecijferdheid van deelnemers succesvol kunnen aanpakken starten we een pilot. Deze pilot loopt van september 2016 tot maart 2017. De pilot moet antwoord geven op de volgende vragen:

- Past het rekenmateriaal bij onze doelstellingen en aanpak, wat moet beter, anders?
- Waar lopen vrijwilligers tegen aan? Welke vragen hebben ze?
- Welke ondersteuning en scholing is nodig?

Daarnaast ontwikkelen we binnen deze pilot een rekentraining van twee dagdelen en aanvullend ondersteunend materiaal voor vrijwilligers. De maanden september en oktober gebruiken we voor het werven van partners voor de pilot. Na de herfstvakantie (rond 1 november) starten we met de rekentraining voor vrijwilligers die deelnemen aan de pilot.

Bij wie kunnen de materialen getest worden?

- Bij bestaande rekengroepen en bij individuele deelnemers, zowel van non-formele als van formele aanbieders. Formele aanbieders moeten met vrijwilligers werken om deel te kunnen nemen. Ook deelnemers aan taaltrajecten of computercursussen die ook aan hun rekenvaardigheden willen werken komen in aanmerking.
- Bij deelnemers die werken met 'Voor 't zelfde geld' of 'Voel je goed'. In deze cursussen zit het nodige 'rekenwerk'. Het pilotmateriaal sluit daar mooi op aan.

Wat vragen we van onze partners?

- Affiniteit met rekenen (opleiding of rekendeskundigheid is niet vereist).
- Deelname aan de rekentraining van twee dagdelen (rond 1 november).
- Uittesten en evalueren van het materiaal.

Wat bieden we?

- De mogelijkheid om als eerste nieuwe materialen uit te proberen.
- Directe ondersteuning van de eigen rekenvrijwilligers.
- Invloed op nieuw te ontwikkelen rekenmaterialen.

Voor meer informatie en het aanmelden van partners voor de pilot

Wim Matthijsse, 06 537 36 341 / wim@lezenenschrijven.nl

